

Voluntariamain faschessan memia paucs militar

Iniziativa per abolir l'obligaziun da prestar servetsch militar

CUN LUCAS CADUFF HA DISCURRÌ
CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Brigadier Lucas Caduff na crai betg che l'armada svizra possia recrutar avunda glied senza obligaziun da prestar servetsch. El vota ils 22 da settember na a l'iniziativa per abolir il servetsch militar obligatoric.**

L'armada svizra ha tuttina blera schuldada sco l'Austria, la Belgia, la Svezia e la Norvegia ensemen. N'è quai betg surfatg?

Lucas Caduff: Las armadas numnadas èn armadas professiunalas. Nus avain in'armada da milissa. La Belgia cun sia istorgia coloniala dovra ina buna part da sia armada per gidar pajais nua ch'ins era pli baud la pussanza coloniala. Nus en Svizra n'avain betg in'istorgia coloniala. Nus duvrain l'armada mo al cunfin da nosa tiara u per sustegnair la stabilitad en l'intern. En in'armada professiunala è la schuldada pronta l'entir di. Nus avain 200 000 schuldads, ma quels èn a chasa. Cumpareglia cun autras armadas avain nus mintgamai mo 5000 schuldads en servetsch. Uschia n'essan nus per lunsch ora betg la pli gronda armada, mabain ina da las pitschnas. Noss avantatg è: En cas d'urgenza pudain nus clamar dapli truppas en servetsch.

L'armada na sa cumpona betg sulet da la schuldada en caserna: La Svizra ha 120 000 activs ed 80 000 reservists – memia bler per in pitschen pajais.

La Svizra dovra sia armada per sustegnair tut ils cas pussaivels da catastrofas, crisas e conflics sin ils cunfins u en l'intern. Cun noss sistem avain nus la pussaivladad da far daventar l'armada pli gronda entaifer curt temp. Pajar stuain nus mo ils schuldads ch'èn gist en servetsch. La Frantscha ha la gendarmerie sco reserva da segirtad. L'Italia ha ils carabinieri, in'ulteriura forza sper la polizia. Quai n'avain nus tut betg. La Svizra ha per tals cas l'armada che consista da burgais svizzers che prestan il servetsch per la patria.

Stizzar brischaments, gidar tar inundaziuns e proteger il FEM a Tavau po er in'armada da voluntaris. Per

Tenor Lucas Caduff na vai betg senza sforz. Il brigadier na crai betg che l'armada svizra pudess recrutar avunda voluntaris. FOTO Y. BÜRKL

gliez na dovri nagina obligaziun da far militar.

Nus avain l'armada da milissa cun l'obligaziun da far servetsch. I dess era la pussaivladad d'ina armada professiunala cun schuldada ed in cader che resta l'entir onn en servetsch. Questa glied ston ins pajar l'entir onn. I dovra occupaziuns ed engaschis per la schuldada. L'istorgia svizra è era decisiva en quest regard. Nus na projectain betg noss med da pussanza envers l'exteriur. Ils pajais cun armadas professiunalas – saja quai ils Stadis Unids, la Gronda Britannia u la Frantscha – dovran lur truppas surtut per engaschis en l'exteriur. Ma nus na lain gea betg sa maschadar en dapertut. Quai n'è ni nosa rolla ni nosa incumbensa.

L'armada svizra ha era schuldada en il Cosovo.

Gea, gliez è ina cumpagnia per stabilisar e sustegnair la reconstrucziun dal pajais.

Fiss in'armada professiunala – per lezza duvrassi in'ulteriura votaziun – in'opziun sche l'obligaziun da far militar vegniss dismessa?

Ins sto sa dumandar co ch'ina armada professiunala recrutescha sia schuldada. La Spagna cun sia dischoccupaziun sto per part recrutar glied en l'America dal sid. La Frantscha dovra 16 000 recruts ad onn e dumogna ensemen mo 14 000. La Germania vul uss emprestar ils emprims bastiments militars a la Pologna u a stadis baltics perquai ch'ins na chatta betg avunda matros. Tut quests pajais han blers dischoccupads e na vegnan betg da mantegnair lur armadas. Nus cun uschè paucs dischoccupads na vegnin mai da recrutar avunda glied per ina armada professiunala.

Betg tuts recruts vegnan cun in'idea negativa

Vus essas cumandant da la scola d'infantaria cun 6500 recruts ad onn. La pli gronda part na fa betg gugent servetsch. I fiss bain meglier da lavurar cun voluntaris motivads.

Uschè critic na ves'jau betg la chaussa. A quels ch'èn propi cunter l'armada dain nus la pussaivladad da far servetsch civil.

Servetsch civil va pli ditg. Ils blers fan militar per avair liquidà la chaussa uschè spert sco pussaivel.

Betg tuts vegnan cun in'idea negativa. Ils blers han fatg in emprendissadi u matura ed èn disads da prestar insatge. Tranter noss giuvens burgais svizzers datti in'entira massa ch'èn cunscients: Sch'ins vul ina Svizra che funcziuna ston ins contribuir insatge. I n'è absolutamain betg uschia ch'jau stun avant mes 6500 recruts e tuts èn demotivads. Da quels èn forsà 500 betg uschè motivads e 6000 èn neutrals u han ina tenuenta plitost positiva.

Tenor mias infurmaziuns èn las relaziuns plitost il cuntrari. Turnain tar l'idea da l'iniziativa: Recruts voluntaris pon ins scolar pli tgunsch.

Ma quants voluntaris vegnessan lura insumma anc a far servetsch? In giuven ha quatter emnas vacanzas l'onn. El va tar ses schef e di ch'el lessia anc far trais emnas militar. Sch'il ser-

vetsch n'è betg obligatoric, tge schef lascha anc ir a far servetsch ses lavurer che manca lura set emnas l'onn. Voluntaris na chattan ins betg avunda per furmar in'armada ch'è digna dal num armada.

La motivaziun da voluntaris è pli gronda. L'armada cuntanschess meglier sias finamiras.

Ins sto era resguardar la qualitad da la glied che s'annunziass voluntariamain. Pli tgunsch betg quels che han success e cuntanschan lur finamiras. I vegness blers che han insatge che na funcziuna betg en la vita privata u che ston bandunar la plazza. Quels n'èn betg ils pli motivads ed er betg ils megliers. Cun l'actuala armada da milissa avain nus segir in u l'auter che n'è betg uschè motivà, ma en la media avain nus la qualitad da nosa schuldada ch'è bler pli auta che tut las armadas professiunalas enturn nus.

Voluntaris na chattan ins betg avunda

En Germania han ins abolì avant dus onns l'obligaziun da far servetsch senza hau ni mau.

L'armada svizra è qua per sustegnair e mantegnair la segirtad e cun quai era la stabilitad...

... gliez na metta l'iniziativa betg en dumonda.

I dat in studi che mussa: Quatter da tschintg personas èn da l'opiniun che sch'i avess da dar problems en Svizra e la polizia na dat betg dumogn duai l'armada ir a gidar. Noss bainstar basa sin quai che nus essan in stadi segir. Nus stuain propi sa dumandar, per tge vai insumma ils 22 da settember. L'armada na chatta betg avunda schuldada sin basa voluntaria e perquai vai en princip per la dumonda: Lain nus anc in'armada che ha en cas da basegn ina quantitad gronda avunda per garantir la segirtad e stabilitad?